

שרטוט הריבונות: שמעון בר כוכבא והולדת האתוס הציוני

כיצד מרד של צעיר מחוצף לפני 1,900 שנה הניח את היסודות
לריבונות היהודית המודרנית – זכה לגיבוי הממסד הרבני.

האתוס הפרגמטי: הישרדות על פני ריבונות

חורבן בית שני

המערכת המדינית קורסת, בין היתר עקב סכסוכים פנימיים. המקדש חרב.

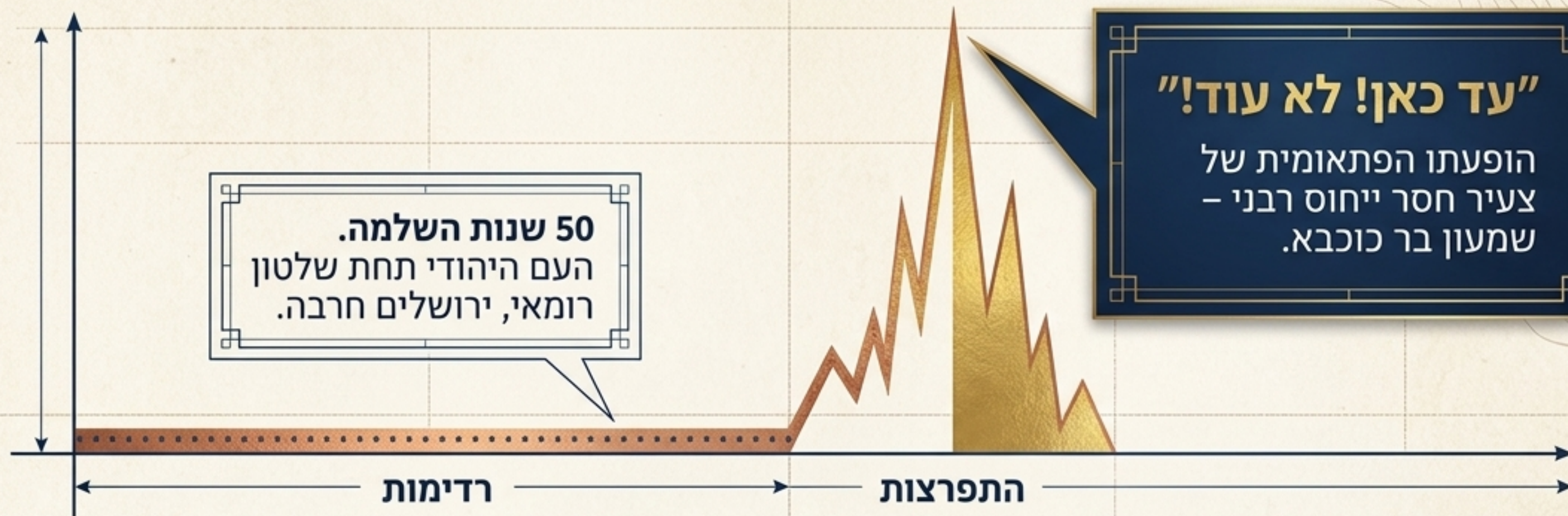

"תן לי יבנה וחכמיה"

תגובתו של רבן יוחנן בן זכאי. התקבעות תחת אתוס של פסיביות פוליטית.

האסטרטגיה הרבנית: שימור הישיבות והמתנה פסיבית לגאולה מידי שמיים ("לכשיעלה") ("לכשיעלה הרצון הטוב לפני אבינו שבשמיים").

נקודת השבירה: שנת 130 לספירה

לשים גבול להתעללות
השלטון הרומאי
ורמיסת הקודש.

לצאת למלחמת חורמה
ולהניס את האימפריה
הגדולה בעולם.

לכונן מחדש שלטון
יהודי מובהק ועצמאי.

**"ריבוניה דעלמא לא תסעוד ולא תכסוף.
הלא אתה אלהים זנחנו ולא תצא בצבאותינו."**

(תלמוד ירושלמי, מסכת שקלים)

פנייה ישירה ונטולת תיווך
למנהיגות האלוהית.

"אל תעזור ואל תקלקל". בקשה
חסרת תקדים לנתק את ההתערבות
הניסית מההיסטוריה הצבאית.
לא מדובשך ולא מעוקצך.

צידוק אקטיבי מבוסס תהילים:
"ראינו מה אתה מסוגל עד כה,
עדיף שלא תתערב במה
שקורה פה עכשיו".

הפרדוקס הגדול: גיבוי רבני לריבונות אקטיבית

כיצד הממסד שקידש את ההמתנה הפסיבית הפך
לנושא הכלים של האקטיביזם הקיצוני ביותר?

שרטוט המשיח של הרמב"ם (הלכות מלכים)

קביעה הלכתית הנגזרת ישירות מתמיכת רבי עקיבא בבר כוכבא.

~~פועל ישועות פלאות ונצורות~~

~~צדיק גדול (במובן הפסיבי/ניסי)~~

גיבור ואמיץ, חזק ונועז

לוקח אחריות על עמו ומולדתו

הרמב"ם מתאר מודל מנהיגות שדומה להפליא ללוחמי הפלמ"ח והמחתרות – צעירים נועזים שלוקחים את הגורל בידולוא התעוזה.

מציאות צבאית מול שרלטנות משיחית

מדוע מעשהו של בר כוכבא אינו בר השוואה למשיחי כזב דוגמת שבתאי צבי.

שבתאי צבי

פנטזיה מיסטית. מכירת הבטחות שווא וסיפורי "אלף לילה ולילה".

אשליה המונית שהסתיימה בהתאסלמות והתרסקות רוחנית.

מגלומניה, שרלטנות וציד מאמינים באמצעות קסם אישי.

שמעון בר כוכבא

מעשה צבאי-הרואי ריאלי. מבוסס אסטרטגיה ומרד פיזי.

כינון בפועל של **שלטון יהודי** -אוטונומי בחלקים נרחבים מהארץ למשך שנים.

שחרור לאומי, הצלת ירושלים ולקיחת אחריות ריבונית.

מהות הפעולה

תוצאה היסטורית

מניע המנהיג

נתונים מהשטח: אימפריה על הברכיים

המחיר שגבה מרד בן חמש שנים ממעצמת העל הרומאית.

הלגיון ה-22 (דיאוקטריאנה)

הושמד כליל.

הלגיון ה-10 (פרטנסיס) ויחידות חיל עזר

ספגו אבדות כבדות ומשתקות.

הלגיון ה-9 (היספניה)

סבירות גבוהה שהושמד לחלוטין במהלך המרד.

עומק המשבר: כדי להכניע סופית את המרד, נאלצו הרומאים להזעיק את מצביאם הבכיר יוליוס סוורוס, כל הדרך ממקום הצבתו בבריטניה הרחוקה.

מביתר לבזל: הגשר האידיאולוגי של הציונות

"עם כל הכבוד לנוכחות של אלוהים בחיי העם היהודי,
אם אנחנו רוצים לוודא שעתיידו בידיים טובות, אין
מנוס מהמסקנה שעלינו לעשות את מה שצריך."
(האתוס המשותף).

1897 לספירה - שוויץ

בנימין זאב
הרצל

התגבשותו מחדש של האתוס -
הפעם בצורה ממוסדת והגיונית.
דחייה מוחלטת של
המציאות הגלותית.

132 לספירה - הרי יהודה

שמעון
בר כוכבא

"אנחנו ניקח את האחריות."
הגדרת אלוהים מחדש בתוך
ההיסטוריה ודחיית ההמתנה
הפסיבית.

הציונות לא נולדה באירופה של המאה ה-19, אלא בארץ ישראל של המאה ה-2.

שנת ה-78 לישראל: בין גבורה להרכנת ראש

הלקח היסטורי מימי ספירת העומר והטרגדיה של ביתר.

האזהרה ההיסטורית (סכנת היוהרה)

השבר והמוות הנוראי של מאות אלפים. המחיר הטראגי של ניתוק מוחלט מצניעות והרכנת ראש כלפי מעלה.

האתוס של בר כוכבא (הכרח הריבונות)

לקיחת אחריות היסטורית, גבורה אקטיבית, ותעוזה אנושית בלתי מתפשרת שבלעדיה אין עצמאות.

האם תנועת הריבונות מחויבת להיות 'חילונית' ומנוכרת בהגדרתה? שמא, דווקא מיזוג של גבורה אקטיבית בר-כוכבאית עם הענווה ועולמות הרוח של בית המדרש, הוא השרטוט הנכון והבטוח ביותר לעתיד האומה.